

ALGUNES REFLEXIONS SOBRE L'EDUCACIÓ

(A partir de les conclusions de la Reunió Paritària sobre l'Ajust Estructural en el Personal de l'Educació, celebrada a Ginebra)

Pere Polo Fernández

A la reunió paritària, celebrada a Ginebra, els dies 22 al 26 d'abril, el Secretari General de la Internacional de l'Educació va recordar que el sector de l'educació s'oposava a l'aplicació de la ideologia de la desragnamentació i la privatització que havia contribuït a reduir al mínim l'educació, la salut pública i els altres serveis públics.

L'educació ha contribuït, més que qualsevol altra iniciativa governamental, a garantir l'equitat i les oportunitats per als treballadors. L'educació és l'instrument més efectiu per enfortir les economies i mitigar la pobresa.

També recordava que els polítics reconeixien que l'educació era un dret fonamental i que, malgrat això, actualment existeixen en el món més de 900 milions d'analfabets; que el 25 % dels nens i nines de 6 a 11 anys no assisteix a escola, i que la solució d'aquests problemes no es pot deixar en mans de les forces del mercat, tota vegada que les polítiques d'ajust, havien tengut generalment com a conseqüència la disminució de la qualitat de l'educació i el seu accés més limitat, i que la negativa dels sindicats de treballadors a acceptar passivament la reducció de la despesa pública i la privatització dels

serveis públics que suposen les polítiques d'ajust han donat lloc a la restricció dels drets de sindicació i negociació col·lectiva, a acomiadaments massius, intimidació jurídica i la implantació d'una legislació que no té en compte els convenis col·lectius. Aquestes accions han ocasionat la desmoralització i la marginació dels docents que haguessin pogut ésser poderosos aliats en el procés de canvi.

Tal com es desprèn de l'informe del Banc Mundial, l'educació fa retrocedir la pobresa. L'educació és un fre a l'exclusió. La quantitat de joves que es troben en situació de fracàs i que no aconsegueixen integrar-se en la vida activa és cada vegada major. Els majors que estan en la vida activa tenen dificultats per mantenir l'ocupació degut al desfàsament que existeix entre la seva formació i els continguts cada vegada més tecnològics de les ocupacions. La formació

continua es presenta com a resposta a aquests canvis.

És necessari emprendre accions per tal que tota persona frueixi d'una vida decent. L'ús i l'abús de la naturalesa ens ha portat al desequilibri.

Les demandes d'igualtat són ignorades, els immigrants i les minories ètniques són víctimes de discriminació.

L'educació no és l'únic mitjà disponible per crear un procés de desenvolupament i consolidar la democràcia, però és un dels factors fonamentals.

Tota persona té dret a rebre una educació de qualitat, entesa com la que proporciona als estudiants els instruments per afrontar els problemes amb què es troben ara i els que vindran, i trobar-hi les solucions.

Es pot mesurar la qualitat?

Hi ha certs aspectes que es poden mesurar. Aquells que anomenariem "producte immediat" (coneixements, destreses, comportament i actituds, segons les proves i exàmens). A d'altres pels quals s'ha d'esperar de 10 a 15 anys, que són el resultat del producte, és a dir, l'habilitat per funcionar en la societat, la cultura i l'economia.

Fàcilment es cau en l'avaluació de les despeses a les escoles, no en la dels resultats.

Perills que amenacen la qualitat de l'educació

L'enfocament econòmic que es dona a l'educació fa que la política "oficial" tendeixi a estalviar en perjudici de la qualitat.

Amb aquestes polítiques sempre en surten perjudicats els més dèbils. La tendència actual és de reduir despeses, tant en salaris com en inversions.

Per fer front a això, pràcticament tots els estats es troben immersos en reformes educatives, però hauriem d'aclarir que no totes pretenen el mateix.

Es podria definir la reforma com: millorar o convertir en quelcom millor, eliminant o corregint el que és dolent o està equi-

vocat, per aconseguir un canvi social.

Podem destacar diferents tipus de reforma, segons:

- objectiu
- currículum
- finançament
- organització
- accés
- mètodes d'ensenyança

Avui dia les idees de reforma estan guiades i dominades per economistes, que generalment tenen idees neoliberals, i no per experts d'educació.

Aleshores la prioritat no és la qualitat, sinó la reducció de les despeses. En moltes parts del món, els estats tracten de renunciar

als treballadors va reptar els governs a presentar un estudi que demostrés que l'educació privada era millor que la pública.

De bell nou es parla del xec escolar. També a l'Estat espanyol on, en el congrés d'ACADE (patronal laica) celebrat recentment a Madrid, es tornava a parlar del xec escolar com si fos la panacea. Hem de recordar que aquest sistema redueix immediatament l'accés a l'educació, tota vegada que els membres més pobres de la societat no poden pagar. Aquest sistema també afavoreix la creació d'una elit d'alumnes que tenen una alta qualitat d'educació a canvi d'elevades despeses. Això no tan sols augmenta les desigualtats socials entre rics i

poques, sinó que també discrimina els nins.

Però, més enllà del problema d'activar les divisions socials, la privatització lleva la responsabilitat pública als governs en la seva funció de proveir l'educació als seus ciutadans i assegurar la qualitat i serveis. L'educació es converteix en esclava de les forces del mercat.

De la mateixa manera que tots els serveis públics, s'hauria de mantenir l'educació sota el control d'òrgans democràticament responsables que consulten i negocien en un ampli ventall d'opinions i interessos la manera de desenvolupar un sistema educatiu per a tota la societat.

Aquests dies s'acaba de formar el nou govern de l'Estat, i la ministra d'Educació, Sr. Aguirre, acaba d'anunciar algunes pistes sobre la seva futura actuació:

1.- Llibertat d'elecció de centre i qualitat de l'educació. Ambdós principis en igualtat de condicions.

2.- Augmentar aules concertades si hi ha demanda, i tancar-ne de públiques si hi ha poca demanda.

A la reunió de Ginebra, la representant

3.- Diàleg amb tots els sectors per a aplicació de la LOGSE.

Lògicament són conceptes amb els quals ens haurem de familiaritzar ben aviat. Segons alguns mitjans de comunicació, aquesta "Thatcher espanyola" és partidària acèrrima de les privatitzacions. A ella li recordaré el punt 7 de les conclusions de la reunió paritària celebrada a la OIT, el passat mes d'abril, i que el President del Consell d'Administració de la OIT farà arribar al Govern espanyol, com a Estat membre:

"La responsabilitat fonamental de l'Estat és de proporcionar una ensenyança pública universal i gratuïta. Les institucions privades d'ensenyança ofereixen llibertat d'elecció a aquells que tenen recursos per pagar, però la seva existència no significa la renúncia de la responsabilitat de l'Estat respecte a les normes educatives o al finançament de l'ensenyança. En alguns països, la pràctica de contractar la prestació del servei a empreses amb fins de lucre no s'ha demostrat encara que contribueixi a una major eficàcia o millores en els resultats dels estudiants. Les mesures de recuperació de les despeses aplicades a tots els nivells d'ensenyança comporten el risc de deduir l'accés i crear discriminació, en funció de la situació socio-econòmica, per la qual cosa s'haurien de sospesar detingudament".

Respecte al punt núm. 3, de diàleg amb els sectors afectats, esperam que aquest sigui una constant en la seva política, però també recordarem el punt 10 de les conclusions de la reunió paritària on es diu que:

"Els governs són, en últim terme, els responsables de les polítiques d'educació... És més probable que les decisions governamentals tinguin èxit si es formulen i apliquen amb la plena participació del personal docent i de les seves organitzacions, ja que són elles les que, en últim terme, aplicaran les polítiques". □

Secretari General de l'STEI